

Prečo je Mŕtve more také slané?

Aj keď môže jeho názov zavádzať, nejde o more v pravom zmysle. Mŕtve more je najslanšie jazero na Zemi. Prečo je však také slané? Názov tohto prírodného úkazu je priliehavý – žiadny živočích – ryby, rastliny, ani vtáky – totiž nemôže prežiť v tak slanom prostredí. Pozdĺž brehov Mŕtveho mora sa hromadí soľ do veľkých útesov a veží. Voda v jazere je taká slaná, že udrží človeka na svojej hladine. Čo však spôsobuje, že voda v tomto jazere je až takmer desaťkrát slanšia ako morská voda?

Sol' Zeme

Slávny americký spisovateľ Mark Twain navštívil Mŕtve more v roku 1867. Vo svojich zápiskoch z cestovania popisuje napríklad aj bizarné príbehy o tom, ako sa niektorí z výpravy okúpali v slanom jazere, a po chvíli z neho vyšli obalení soľou, pripomínajúc „veľké biele cencúle“.

Väčšina morí tvorí voda, v ktorej sú rozpustené približne 3,5% soli. Táto soľ pochádza zo skál na pevnine. Kyseliny v dažďovej vode totiž rozpúšťajú skaly a vytvárajú tak ióny, nabité atómovými časticami, ktoré voda obmýva a prirodzene do seba absorbuje. Najhojnejšie je v spomínaných iónoch zastúpený práve chlorid sodný, ktorý sa v morskej vode hromadí ako soľ.

Ak by bolo možné odstrániť soľ zo všetkých morí a rozložiť ju po celom obvode súše na Zemi, dosahovala by táto slaná vrstva výšku až 150 metrov. To je však len povestná „kvapka v mori“ oproti množstvu soli, ktoré sa nachádza v Mŕtvom mori.

Ako hlboko môžeme zájsť?

Podľa najnovších výskumov sa odhaduje, že voda v Mŕtvom mori je päť až deväťkrát slanšia než bežná morská voda. V hĺbkach je Mŕtve more ešte slanšie. Približne 100 metrov pod hladinou sa soľ ešte väčšmi koncentruje a usádza sa na dne.

Mŕtve more leží v údolí, ktoré pokrýva viac ako tisíc kilometrov; začína na špičke Sinajského polostrova a šíri sa na sever k Turecku. Nadmorská výška tohto jazera je najnižšia na svete (429 metrov pod morom). Toto údolie kedysi pokrývala séria jazier, z ktorých posledné zmizlo približne pred 15-tisíc rokmi, a ostalo tu len Mŕtve more.

Jediný zdroj vody, ktorý sa do Mŕtveho mora vlieva, je rieka Jordán. Avšak v okolitej vyprahnutej púšti, a z nízkej úrovne pod morom, sa voda vyparuje rýchlejšie, než z ostatných morí, a preto sa v Mŕtvom mori hromadí toľké množstvo soli.

V posledných rokoch sa prívod vody do Mŕtveho ešte obmedzil, keďže rieka Jordán je umelo odkláňaná, a voda z nej sa využíva v poľnohospodárstve. Tým sa slanosť v spomínanom jazere ešte zvyšuje. Mŕtve more od začiatku 20. storočia ustúpilo už o takmer 30 metrov.